

PRVNÍ POHÁDKA,
V NÍŽ SE VYPRAVUJE O ZRCADLE
A STŘEPINÁCH

Tak poslyšte, teď začneme! Až budeme na konci pohádky, budeme vědět víc, než víme nyní.

Byl jednou jeden zlý čaroděj. Ten vám byl tak zlý, inu, učiněný ďábel! Jednoho dne byl ve zvlášť dobré náladě. Podařilo se mu totiž zhotovit zrcadlo, které mělo tu vlastnost, že se v něm všechno dobré a krásné téměř úplně zmenšilo a všechno ničemné a špatné se v něm ještě zvětšilo. Nejkrásnější krajiny v něm vypadaly jako uvařený špenát a nejlepší lidé se stávali ošklivými nebo stáli na hlavě. Obličej se v něm tak zpitvořil, že ho ani nebylo možno poznat, a měl-li kdo třeba jen jedinou pihu, mohl být jist, že se mu v zrcadle rozleze přes celý nos a ústa.

Čaroděj si náramně liboval, že je to veselé, neboť každá dobrá, zbožná myšlenka, jež v člověku byla, obrážela se v zrcadle jako pošklebek; kouzelník-ďábel se svému uměleckému vynálezu dosyta nasmál! Všichni, kdož chodili k němu do čarodějnické školy — on totiž měl i svou školu —, vypravovali kdekomu, že se podařil zázrak, a tvrdili, že se teprve nyní dá poznat, jak opravdu vypadá svět a lidé. Běhali po světě se zrcadlem a konečně nebylo na celé zemi člověka, který by nebyl v tom zrcadle zpitvořen.

I chtěli také doletět do nebe, aby si z něho tropili šašky. Čím výše však se zrcadlem letěli, tím více se třásl, až je sotva drželi. Letěli výš a výše, blíž k Bohu a nebi. Tu se zrcadlo náhle zatřásl tak strašlivě, že jim vyklouzlo z rukou a řítilo se dolů k zemi. Tam se roztříštilo na stamilióny, bilióny a ještě více kousků, které způsobily ještě mnohem větší neštěstí než samo zrcadlo dříve. Neboť některé střepinky zrcadla byly sotva tak veliké jako zrnko prachu, i poletovaly širým světem, a když vletly li-

lem do očí, uvázly v nich. I viděli lidé všechny věci převráceně nebo si všímali je-
i-om špatných stránek. Neboť každá střepinka podržela touž sílu, jakou mělo celé
readlo. Některým lidem se dostala střepinka až do srdce, a to bylo opravdu strašné,
leboť jejich srdce se proměnilo v ledový střešchl.

Některé střepinky byly zase tak velké, že jich bylo použito za tabulky do oken,
le nebylo právě hezké dívat se skrze ně na své přátele. Jiné zase byly vsazeny do
rylí a lidé, kteří si tyto brýle nasadili, aby správně viděli a soudili, náramně se kla-
nali.

Zloduch se smál, až se za břicho popadal, a tuze se mu to líbilo.

A ještě posud létají střepinky toho zrcadla vzduchem.

Tak poslyšte!

DRUHÁ POHÁDKA O HOŠÍKOVÍ A DĚVČÁTKU

ve velkém městě, kde je tolik domů a lidí, že nezbývá dost
místa, aby všichni lidé mohli mít zahrádku, a proto se většinou musí spokojit s květi-
namí v květináčích, bydlily dvě chudé děti. Měly dvě zahrádky o něco větší nežli kvě-
tináče. Nebyli bratr a sestra, ale měli se právě tak rádi, jako by jimi byli. Jejich rodiče
bydlili hned vedle sebe ve dvou podkrovních komůrkách, vlastně vikýřích, tam, kde
se střechy domů dotýkaly. Od široké římsy běžela napříč mezi oběma okénky sused-
ních komůrek okapová roura, takže stačilo jenom ji překročit, aby ses dostal po římsě
od okna k oknu. A římsa byla velmi široká a ohrazená zábradlím.

Rodiče měli každý před svým okénkem dřevěnou truhličku a v ní zeleninu pro
svou potřebu. Kromě toho byl v každé truhličce malý růžový keř a dařilo se mu zna-
menitě. Jednou napadlo rodiče postavit truhličky až k rouře, takže skoro sahaly od
okna k oknu a vypadaly jako dva záhonky. Úponky hrášku visely dolů přes okraj
truhliček a růžové keře vyrážely dlouhé větve, ovíjely se okolo oken a klonily se k so-
bě navzájem, takže to vypadalo jako slavoobrána z květin a zeleně.

Protože truhličky byly příliš vysoko a děti věděly, že na ně nesmějí vylézt, bylo
jim dovoleno navštěvovat se po římsě a sedět na malých stoličkách pod růžemi, kdež
se jim hrálo nádherně jako na balkóně.

V zimě ovšem bylo po radosti, neboť okna bývala úplně zamrzlá; i ohřivaly si
děti halčř na kamnech a přikládaly jej na zamrzlou tabuli, až se udělal otvor, docela,
docela vám okrouhlý. Tím se hezky dívalo roztomilé dětské oko, z jednoho okénka
chlapcovo, z druhého dívčí.

Hoch se nazýval Kaj, děvčátko se jmenovalo Gerda. V létě se k sobě dostávali je-
diným skokem, v zimě musili nejprve slézt po mnoha schodech dolů a zase po mnoha
schodech nahoru.

Venku poletoval sních.

„To se rojí bílé včelky,“ říkala stará babička.

„A mají také svou královnu?“ ptal se hošík, neboť věděl, že skutečné včelky ji vají.

„Ano, mají,“ pravila babička. „Létá tam, kde se nejhustěji chumelí. Je ze všech čtek největší a nikdy nezůstane tiše ležet na zemi, nýbrž vzletne zase vzhůru do něho mraku. Za zimních nocí létá ulicemi města a nahlíží do oken a ta potom zazají tak podivně krásně, jako by na nich byly květy.“

„Ano, to jsme viděly!“ volaly děti, i věřily tedy, že je to pravda.

„A může Sněhová královna vejít do světnice?“ ptalo se děvčátko.

„Jen ať přijde,“ řekl chlapec. „Já ji posadím na teplá kamna, až se rozplyne.“

Ale babička jej pohladila po vlasech a vypravovala jiné pohádky. —

Jednou večer, když malý Kaj byl doma a byl už napolo odstrojen, vylezl na stou a díval se malým otvorem. Několik vloček poletovalo venku a jedna z nich, nejšší, uvázla na obrubě jejich květinové truhličky. Rostla a rostla, až z ní byla celá želečněná v nejjemnější závoj z miliónů hvězdotvých vloček. Byla velmi krásná žzná, ale z ledu, z oslnivě zářícího ledu, přece však živá. Její oči se dívaly jako dvě né hvězdy, ale nebylo v nich klidu ani pokoje. Pokynula do okna a kývala rukou, se chlapeček polekal a seskočil ze židličky. Vtom jako by venku letěl okolo okna iký pták. —

Příštího dne byl ostrý mráz, potom nastala obleva a pak přišlo jaro. Slunce svítí-pupence se rozvíjely, vlaštovky stavěly hnízda, okna se otvírala a naše dvě děti í sedaly v svých zahrádkách na římsce vysoko nade všemi poschodími.

Růže kvetly toho léta obzvlášť krásně. Děvčátko se naučilo jedné písničky, v níž o také o růžích, a tu jí vždy přicházela na mysl její vlastní růže. Zpívala jí také d hochem a pak zpívali spolu:

„Vzkvétají růže v údolích,
radostné jaro voní v nich!“

A obě děti se držely za ruce, líbaly růže a dívaly se do jasného božího slunečka ovořily k němu.

To byly krásné letní dny a bylo tak příjemno venku u svěžích růží, které snad nepřestanou kvést!

Kaj a Gerda seděli vedle sebe a dívali se do obrázkové knihy s namalovanými aty a ptáky. Náhle — právě když hodiny na velké kostelní věži odbíjely pět — lal Kaj: „Ach, to mě píchlo u srdce! A něco mi padlo do oka!“

Děvčátko jej chytilo kolem krku. Mrkal očima, ne, nebylo nic vidět.

„Myslím, že je to už pryč!“ pravilo.

Ale nebylo to pryč. Byla to jedna z těch střepinek, jež se rozlétly z onoho kouzelného zrcadla — pamatujete se snad — z onoho ošklivého skla, které způsobovalo, že všechno dobré a veliké se v něm stávalo malým a ošklivým, zato všechno zlé a špatné hodně vystupovalo, takže každou chybu bylo hned vidět.

Ubohý Kaj! Také jemu vlétla střepinka přímo do srdce a to se hned proměnilo jakoby v ledový střechýl. Nebolelo to již, ale střepina v něm zůstala.

„Pročpak brečíš?“ ptal se. „Vypadáš tak ošklivě! Vždyť mi nic není!“ Pak náhle zvolal: „Fuj! Tuhle růži žere červ! A hleď, tahle je docela nakřivo! Jsou to vůbec ošklivé růže! Právě jako ty truhličky, v nichž stojí!“

I kopl prudce do truhliček a utrl obě růže.

„Kaji, copak to děláš!“ volalo děvčátko. A on, když spatřil její zděšení, utrl ještě jednu růži a vlezl pak do svého okna, pryč od hezké Gerdičky.

Když potom Gerda přinesla obrázkovou knihu, řekl Kaj, že to je pro nemluvněta. A když babička vypravovala pohádky, přicházel pokaždé s nějakým „ale“. Ba, kdykoli to šlo, postavil se za babičku, nasadil si brýle a napodoboval ji tak znamenitě, že se mu všichni smáli. Brzy dovedl napodobit v řeči i chůzi lidí z celé ulice a vůbec dělat po nich všechno, co bylo na nich nápadného a nehezkého. I říkali lidé:

„To je opravdu nadaná hlava!“

Ale bylo to onou střepinkou, která mu vlétla do oka, onou střepinkou, která mu tkvěla v srdci. Proto dráždil i malou Gerdu, která jej měla z celého srdce ráda.

Jeho hry se stávaly nyní docela jinými než dříve; byly velmi rozumné. Jednoho zimního dne, když opět padaly sněhové vločky, přinesl veliké zvětšovací sklo, nastal cíp svého modrého kabátu z okna a zachytil na něj sněhové vločky.

„Podívej se nyní skrze sklo, Gerdo!“ řekl.

Každá vločka se velmi zvětšila a vypadala jako nádherný květ nebo deseticípá hvězda. Bylo to krásné.

„Vidíš, jak jsou umělecké!“ řekl Kaj. „A jsou mnohem zajímavější nežli skutečné květiny! Není na nich ani chybičky, jsou úplně přesné. Jenom kdyby netály!“

Brzy potom přišel Kaj s velikými rukavicemi na ruku a sáňkami na zádech. Křikl Gerdě do ucha:

„Já smím jezdit na Velkém náměstí, kde si hrají ostatní děti!“ A zmizel.

Na náměstí přivazovali někteří nejdovzrážejší chlapi své sánky k selským povozům a jeli s nimi takto velký kus cesty. Právě když byli nejveselejší a když se jim nejlépe hrálo, přijely veliké sáně. Byly úplně bílé a v nich seděl kdosi zabalen v řasnatou, bílou kožešinu a na hlavě měl bílou, huňatou čepici.

Sáně objely dvakrát náměstí. Kaj k nim hbitě přivázal své sánky a jel s nimi. Rychleji a rychleji jeli přímo do sousední ulice. Postava, držící otěže, obrátila hlavu a kývala na Kaje tak přívětivě, jako by se vzájemně znali. Kdykoli chtěl Kaj svoje sánky odvázat, kývala opět a Kaj zůstal.